

FÁBIÁN GERGELY

főiskolai tanár
Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar
Társadalomtudományi és Szociális Munka Tanszék
fabian.gergely@foh.unideb.hu

A DEBRECENI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM EGÉSZSÉGÜGYI FŐISKOLA ALAPÍTÁSA ÉS ELSŐ HÚSZ ÉVÉNEK MÉRFÖLDKÖVEI

A tanulmány áttekinti az Egészségügyi Főiskola alapításának körülményeit és az első két évtized dinamikus fejlődését. Ebben az időszakban, széles körű hazai és nemzetközi összefogással, a főiskolán négy olyan képzés indult el, amelyek korábban nem léteztek Magyarországon, illetve több olyan szak, amelyeken csak Budapesten lehetett diplomát szerezni. A főiskola megalapítása és fejlesztése részét képezte annak az országos koncepciónak, amely a kilencvenes években az egészségügyi szakdolgozók felsőfokú képzésének kialakítását, illetve bővítését célozta meg. Az első húsz évben a főiskolán hat új szak indult el, majd a kétezres évek végén már mesterszakot is indíthatott az intézmény.

A dinamikus képzésfejlesztés eredményeképpen már a kilencvenes évek végére jelentősen nőtt a hallgatói létszám, a főiskola jelentős helyhiánnyal küzdött, így 1997-től egyre intenzívebbé váltak az infrastruktúrális fejlesztések is. Régi-új épületek átvételével és létrehozásával jelentősen, több ezer négyzetméterrel bővült a tanügyi épületegyüttes, illetve létrejött a főiskola felújított kollégiuma is.

A képzésfejlesztés dinamikáját kissé megtörte, illetve lelassította a kétezres évek felsőoktatási átalakulása, az egyetemi integráció elindítása és viharai, a Bologna-rendszer bevezetése, és az ezzel járó strukturális átalakítások. A főiskola sikerrel vette az akadályokat, igyekezett kihasználni az új rendszerből adódó lehetőségeket, a kétezres évektől új alapszakokat, specializációkat és mesterszakot indított, köztük olyanokat is, amelyek korábban nem léteztek hazánkban. Az első húsz év történetének áttekintése elválaszthatatlan dr. Lukácskó Zsolt személyétől, aki a főiskola alapító főigazgatója volt, majd a karrá nyilvánítást követően egészen 2007-ig első dékánja.

Kulcsszavak: Egészségügyi Főiskola, képzésfejlesztés, nemzetközi kapcsolatok, egyetemi integráció, Egészségügyi Kar, Lukácskó Zsolt

THE FOUNDATION OF THE HEALTH COLLEGE OF THE MEDICAL SCHOOL OF DEBRECEN AND THE MILESTONES OF ITS FIRST TWENTY YEARS. The article reviews the circumstances of the foundation and dynamic development of the Health College during its first two decades when, with extensive Hungarian and international

Beérkezett: 2022. 05. 15.
Közlésre elfogadva: 2022. 08. 15.
Copyright GERUNDIUM

cooperation, four programs were launched in the college, which had not existed previously in Hungary. In addition, several other programs, that up till that time had been available only in Budapest, were initiated. As a result of the dynamic training development, the number of students increased significantly by the end of the nineties. Because of the increase enrollment, the College was struggling with a significant lack of space, consequently beginning in 1997 developing and improving the infrastructure became increasingly critical. By taking over and repairing old and erecting new buildings the college significantly expanded by several thousand square meters. Additionally, the dormitory of the college was also renovated.

The creation of the college was part of the national concept and strategy in the nineties aimed at establishing and expanding higher education for healthcare workers. In the first twenty years, six new programs were launched at the college, and by the end of the 2000s, the institution was able to start a master degree.

The rate at which the college was developing was somewhat broken or slowed down by the transformation of higher education in the 2000s, the start and the storms of university integration, the introduction of the Bologna system, and the accompanying structural transformations. The college successfully faced the obstacles, and tried to take advantage of the opportunities arising from the new systems. The 2000's saw the creation of new bachelor programs, specializations and master programs, including some that had not existed in our country before.

The overview of the history of the first twenty years is inseparable from Dr. Zsolt Lukácskó, who was the founding director general of the college and then, after it had been declared to be a faculty, its first dean until 2007.

Keywords: Health College, training development, international relations, university integration, Faculty of Health, Zsolt Lukácskó

Alapítás és indulás

1990. szeptember 1. jeles dátum a DOTE, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és a nyíregyházi felsőoktatás történetében. Ezen a napon tartotta első tanévnyitó ünnepségét a Debreceni Orvostudományi Egyetem (DOTE) Egészségügyi Főiskolája, a megye legfiatalabb felsőoktatási intézménye, amely egyben az első főiskolai kari tanácsülés is volt. Az első tanítási nap szeptember 4-re esett, ekkor két szakon, a Védőnő és az Általános Szociális Munkás képzésben indult meg az oktatás, 60 hallgatóval, 5 főállású oktatóval és 2 fő gazdasági-adminisztratív dolgozóval.

A főiskola történetének kezdetét ma már mindenki ehhez a dátumhoz köti, a főiskola ennél természetesen „idősebb”, hiszen létrehozásának terve már 1988 nyarán megszületett, igaz, ekkor még csak elképzelések léteztek a „folyamat jelleggel” kiépítendő főiskoláról, és az is bizonytalan volt, milyen szakok indulhatnak majd.

A szervezőmunka egy időben, több szálon is elindult. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Tanács részéről Gyúró Imre, az akkori elnökhelyettes és dr. Lukácskó Zsolt, az intézmény későbbi főigazgatója kezdték meg a tárgyalásokat az illetékes minisztéri-

ummal, az akkori Szociális és Egészségügyi Minisztériummal, annak szakbizottságai-
val, illetve a DOTE vezetésével.¹ Az ötlet gyakorlatilag mindenhol támogatókra talált.
1989. július 14-én már a megvalósítás konkrét lépéseiről egyeztettek Nyíregyházán az
egyreszervezetek képviselői. Az anyaegyetemet nemcsak prof. dr. Leövey András rektor
képviselte, hanem az általa kinevezett rektori biztos, prof. dr. Karmazsin László, aki a
későbbiekben a Diplomás Ápoló szak egyik alapítója, illetve a védőnőképzés felelős
vezetője is lett.

A tárgyalásokba bekapcsolódott Nyíregyháza város vezetése is, Csabai Lászlóné ta-
nácselnök személyében, illetve a minisztérium Szociális Szakképzési Bizottságának ve-
zetőjeként dr. Ferge Zsuzsa, mivel ekkor született döntés arról, hogy Magyarországon
is elindul a szociális munkás képzés, a minisztérium pedig helyet keresett az új szak
számára az ország több városában.²

A főiskola létrehozása részét képezte annak a kormányzati fejlesztési koncepciónak,
amely az egészségügyi szakdolgozók felsőfokú, diplomát adó, de erőteljesen gyakorlat-
orientált képzéseinek kialakítását tűzte ki célul, új egészségügyi főiskolák létrehozásá-
val. Mindez elképzelhetetlen volt orvostudományi-orvosképzési háttér nélkül, így az
első hazai egészségügyi főiskolák a nagy hagyománnyal rendelkező egyetemi képzések-
hez kapcsolódóan (Pécs, Szeged, Debrecen) jöttek létre.

Az új főiskolák és képzések számára mintaként szolgált az Orvostovábbképző
Egyetem (korábban Orvostovábbképző Intézet, majd 1993-tól HIETE) keretein belül
működő, akkor még egyetlen Egészségügyi Főiskolai Kar, amelyet egy minisztertaná-
csi határozat hozott létre, és amely pontosan meghatározta a hazai főiskolai képzések
feladatát: *„egészségügyi szakellátás igényeinek megfelelő számban magas fokú általános és
szakműveltségű főiskolai, illetve felsőfokú intézeti végzettségű egészségügyi szakemberek kép-
zése”,* illetve célját is: *„azokon a szakokon, szakterületeken kell a főiskolai képzést bevezetni,
amelyeken az orvos irányítása és ellenőrzése mellett végzendő munkafolyamat meghatáro-
zott önállóságot és önálló szakmai ismeretkört, önálló munkavégzést követel az adott dol-
gozóktól”*.³

Az első főiskolai szakok esetében dietetikus, védőnő, gyógytornász, közegészség-
ügyi-járványügyi ellenőr szakokon hároméves nappali képzés után főiskolai oklevelet,
egészségügyi szakoktató, intézetvezető, mentőtiszt szakokon pedig kétéves levelező
képzés után „felsőfokú intézeti szakoklevelet” kaptak a végzett hallgatók.⁴

¹ A Szociális és Egészségügyi Minisztérium megkeresése természetes volt, hiszen ebben az időben az
egyetemek kormányzati irányítása és finanszírozása még nem volt egységes, szakmai profiljuk alap-
ján négy minisztériumhoz tartoztak az intézmények: művelődési, honvédelmi, mezőgazdasági és
élelmiszerügyi, szociális és egészségügyi.

² A Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Jubileumi Évkönyve 1990–1995.
(Szerk.: dr. KARMAZSIN László, SZEDLÁK Richárd) Nyíregyháza, 1995.

³ (1046/1973. (XII. 29.) Minisztertanácsi határozat az Orvostovábbképző Intézet keretében működő
karokról.

⁴ BETLEHEM József–DEUTSCH Krisztina, *Egészségügyi képzések jogi szabályozása*, Pécsi Tudományegyetem
Egészségtudományi Kar, 2013, 13.

A minta, a képzési struktúra, illetve a képzések így adottak voltak minden újonnan induló főiskola számára, az elsőként induló szakok körét kellett meghatározni, illetve a „szakműveltség” és gyakorlatorientáltság követelményéből kiindulva meg kellett határozni a gyakorlatokért felelős intézmények körét. A nyíregyházi megállapodások szerint a gyakorlati képzés helyszínét a Jósa András Kórház és Rendelőintézet biztosította, így az alapítók között tarthatjuk számon az intézmény akkori főigazgatóját, dr. Vágvölgyi Jánost is, illetve dr. Szegedi János főorvost, aki később a klinikai gyakorlatok igazgatója lett a főiskolán.

A sikeres egyeztetéseket, valamint az MSZMP vagyonának elosztásáról hozott parlamenti döntést követően még az év végén, 1989. december 28-án átadásra került a főiskola részére a párt Sóstói úti Oktatási Igazgatósága, azaz a korábbi pártfőiskola, vagy ahogyan azt a köznyelvben emlegették, a „Fokszi-Makszi”, ami egyszerre utalt egy akkoriban népszerű rajzfilmsorozat főszereplőjére, illetve az intézményben folytatott, marxista alapokon nyugvó politikai képzésre.

Ma már nem igazán közismert, hogy az eredeti tervek szerint ezt az épületet az akkori Bessenyei György Tanárképző Főiskola kapta volna meg, hiszen Örkösföldön, az akkori Zay Anna Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola mögötti üres területen éppen az egészségügyi főiskola számára készült el egy oktatási épület, azzal a céllal, hogy a későbbiekben integráltan működjenek a középfokú és a felsőfokú egészségügyi képzések. Az épület végül is más funkciót kapott, az akkori (ma már talán irigylésre méltó) demográfiai helyzetre való tekintettel hosszú ideig általános iskolaként működött, jelenleg pedig a Westsik Vilmos Élelmiszeripari Szakközép- és Szakiskolának ad helyet.

Az épületet a főiskola szerződésben foglaltak szerint „ideiglenes jelleggel” három évre kölcsönadta a városnak a demográfiai gondok enyhítésére való tekintettel, azzal, hogy azt „eredeti állapotában helyreállítva” fogja visszakapni – ami nem történt meg.

A kar Sóstói úti főépülete 1990-ben és felújítása után napjainkban

A Sóstói úti épület átvételét nem sokkal megelőzve született meg az intézmény alapító okirata, amelyet az akkori jogszabályok értelmében, a még létező ágazati irányításnak megfelelően, a művelődési miniszterrel egyetértésben, a Szociális és Egészségügyi

Minisztérium állított ki, dr. Csehák Judit népjóléti miniszter aláírásával. Az okirat szerint a főiskola 1990. szeptember 1-jei hatállyal került megalapításra, a Debreceni Orvostudományi Egyetemen, Nyíregyháza telephellyel.

A megalapozó Megállapodás⁵ szerint a megye és Nyíregyháza város közösen biztosította a főiskola működésének épületfeltételeit, a DOTE garantálta a szakmai felügyeletet és az irányítást, a szakminisztérium pedig az oktatás költségeinek finanszírozását. Az intézmény megteremtésének egyértelmű céljai között az alábbiak szerepeltek:

- az egészségügy átalakításának igénye, a szükséges szakképzett munkaerő biztosítása,
- az elmaradottnak minősített régió felemelkedésének előmozdítása,
- a megyeszékhely felsőoktatási intézményi kínálatának bővítése,
- a munkanélküliség csökkentése,
- a szociális ellátás/gondoskodás színvonalának emelése.

Érdekesség, hogy már a Megállapodás tartalmaz később, legkorábban 1993-tól indítható további szakokat (a diplomás ápoló és gyógytornász képzéseket meg is nevezte), illetve, hogy ekkor még az elképzelések szerint a kar neve Szociális és Egészségügyi Főiskolai Kar volt.

A kezdetekkor az intézmény sajátságos, ugyanakkor igen rugalmas struktúrát alakított ki. Nem léteztek még tanszékek, csak szakok, a szakok élén pedig ún. szakigazgatók álltak, akik felelősek voltak a teljes képzési szerkezetért. Az induló képzések esetében dr. Lukácskó Zsolt (Általános Szociális Munkás szak) és dr. Orosz-Tóth Miklós (Védőnő szak) voltak a vezetők, akik nemcsak a szakokat irányították, hanem adott időszakokban a főiskola főigazgatói posztját is betöltötték.

Az első tanévben elérhető szakok esetében a védőnők képzésének már megvoltak a hazai előzményei, ugyanakkor a korábban Miskolcon működő szakot, ami az Orvostovábbképző Egyetem kihelyezett tagozataként funkcionált, megszüntették, így viszonylag rövid idő alatt, a tágabb értelemben vett régióban jelentős munkaerőhiány keletkezett ezen a területen, a szak elindítása így egyértelmű prioritás volt.

A szociális munkás képzés unikumnak számított, hiszen Magyarországon egy teljesen új szakról volt szó, amelynek bevezetése politikai döntés volt, a szakminisztérium pedig helyet keresett az új szaknak. Mivel az Egyesült Államokban és Nyugat-Európában a képzésnek már több évtizedes hagyományai voltak, nem véletlen, hogy a tanterv kidolgozásánál a nemzetközi minták domináltak, illetve különböző ösztöndíjakkal számos külföldi szakértő segítette a tanterv kialakítását.

---

⁵ Megállapodás a szociális és egészségügyi képzés indításáról Nyíregyházán. A megállapodás aláírói dr. Csehák Judit SZEM miniszter, Bánóczy Gyula, a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács elnöke, Csabai Lászlóné, a Nyíregyháza Megyei Városi Tanács elnöke és dr. Leővey András, a DOTE rektora voltak. (A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar archívuma.)

O K I R A I**főiskolai szakok indításáról**

Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény végrehajtására kiadott 41/1985. /X.5./ Mf sz. rendelet 8. § /1/ f/ pontjában meghatározott jogkörömben - a művelődési miniszterrel egyetértésben -

a DEBRECENI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEMEN

Nyiregyháza telephellyel

1990. szeptember 1-jei hatállyal

főiskolai védőnőképző szakon

és

főiskolai általános szociális munkásoképző szakon

főiskolai képzést indítok, alapképzés formájában.

A képzési idő:

a védőnőképző szakon, nappali tagozaton 3 év,

az általános szociális munkásoképző szakon,
nappali tagozaton 4 év.

B u d a p e s t, 1989. július 14.

Dr. Cséhek Judit

A DOTE Egészségügyi Főiskola alapító okirata

Az Általános Szociális Munkás szak indulását évtizedes erőfeszítések előzték meg, a hivatalos állami szociálpolitikai koncepció változása kellett ahhoz, hogy a szociális munkát a döntéshozók is elfogadják felsőfokú diplomához kötött szakmaként. Az illetékes minisztérium egyik első döntése volt, hogy 1989-ben létrehozta a Szociális Szakképzési Bizottságot, amely áttekintette a képzés megindításának szakmai, pénzügyi, jogi feltételeit és állami garanciarendszerét. Mivel a túlcentralizált állami irányítási rendszer éppen lobomlóban volt, a bizottság (akkoriban szokatlan módon) úgy döntött, hogy összehívja egy szakmai konferenciára a leendő oktatókat, hogy közösen

dolgozzák ki a képzés minimum követelményeit, amelyek lehetővé teszik a diplomák közti összehasonlítást és a nemzetközi standardokhoz való közelítést. Mindezt külföldi szakértők meghívásával is elősegítette. Ilyen előzmények után került sor 1990. február 2–6. között a soproni konferenciára, amelyen a nyíregyházi képzés már hat oktatóval képviselte magát.⁶

MEGÁLLAPODÁS

Szabolcs-Szatmár Megye Tanácsa, Nyíregyháza Megyei Város Tanácsa, a Szociális és Egészségügyi Minisztérium, a Debreceni Orvostudományi Egyetem azon közös érdekeltől vezérelve, hogy a megye, a város, a térség szociális és egészségügyi ellátásának személyi feltételeit jobban biztosítsák, hogy a szociális és egészségügyi dolgozók képzettsége magas színvonalon történjék, közösen megteremtik a szociális és egészségügyi főiskolai képzés feltételeit Nyíregyházán.

A főiskolai képzés a Debreceni Orvostudományi Egyetem szervezeti keretében, az egyetemen később létrehozandó Szociális és Egészségügyi Főiskolai Karon belül, Nyíregyháza telephellyel szerveződik. A főiskolai képzés keretében 1990. szeptemberétől védőnői és általános szociális munkás szakon incul az oktatás. A későbbiek során –legkorábban 1993-ban– a tárgyi és személyi feltételek teljes kialakításakor további szakokon is szerveznek képzést (diplomás ápoló, gyógytornás, vagy a szükségletnek megfelelő más szakon).

A megye és a város tanácsai biztosítják az oktatás-nevelés épület feltételeit (főiskola-kollegium), a Szociális és Egészségügyi Minisztérium biztosítja a képzés személyi és működtetési költségeit.

Az oktatók személyi, szervezeti, szakmai, tartalmi kérdéseit a Debreceni Orvostudományi Egyetem a megye és a város tanácsaival együttműködve alakítja ki.

A főiskola számára biztosított oktatási épület a minisztériumi kezelésbe vétele után, annak fenntartását, karbantartását, az alapító célnak megfelelő működtetését a SZEM garantálja.

Észen vállalatok konkrét megnevezését, ütemezését a Megállapodás mellékletei tartalmazzák.

Budapest, 1989. május 16.

Dr. Csuhák János
SzEM igazgató

Szabolcs-Szatmár Megyei
Tanács elnöke

Csuhák János
Nyíregyháza Megyei
Városi Tanács elnöke

Szabolcs-Szatmár Megyei
Tanács

Dr. Csuhák János
SzEM igazgató

Megállapodás az Egészségügyi Főiskola alapításáról és működtetéséről

Nyíregyházán a Fulbright-ösztöndíjas dr. Richard Steinman dolgozott hónapokon át, segítve a helyi tanterv kialakítását, illetve a négyéves főiskolai képzés szerkezetének, gyakorlatának kidolgozását.⁷ Természetesen az sem volt véletlen, hogy a minisztériumi

⁶ TALYIGÁS Katalin–HEGYESI Gábor, Alapkö-letétel. Az 1990-es soproni konferencia. *Esély*, 1990, 4, 59–61.

⁷ Richard Steinman 1925-ben született New Yorkban. Középszkolai tanulmányait követően belépett a hadseregbe, a második világháború alatt a haditengerészetnél szolgált mint rádiós. A háborút követően a Missouri Egyetemen szerzett szociális munkás diplomát, majd visszatért New Yorkba, ahol hosszú ideig kórházi szociális munkásként dolgozott. A Columbia Egyetemen szerzett mesterszakos diplomát, majd a Brandeis Egyetemen doktorált 1968-ban. 1966-tól tanított Portlandben, a University of Southern Maine intézményében. A hetvenes évektől egyik fő kutatási területe a szociálgerontológia volt, jelentős empirikus vizsgálatokat vezetett az idősödő társadalmak témakörében, illetve az idősök társadalomban betöltött szerepét illetően. 1987-ben lett az egyetem professor emeritusa. 2006-ban hunyt el Portlandben. Magyarországon, illetve Nyíregyházán elsősorban a gyakorlati képzés kialakítását segítette.

döntés alapján hazánkban több helyen (Szeged, Pécs, Nyíregyháza) az egészségügyi főiskolákhoz kapcsolódóan indult el a képzés, illetve, hogy régióinkban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közismert szociális helyzetét figyelembe véve nyíregyházi helyszínnel alapították meg a szakot. Az indulás egy szempontból nem volt teljesen zökkenőmentes, hiszen a képzés elnevezése (az amerikai social work, illetve a német Sozialarbeit elnevezések tükörfordítása) különösen a rendszerváltás időszakában sokak számára volt zavaró. A közvélemény nem értette, miért képeznek egy főiskolán „szocialista munkásokat”, az egyetemek vezetői pedig szintén nehezen emésztették meg, hogyan kerül egy „munkásképzés” a felsőoktatásba.⁸

*Az első tanévnyitó ünnepség 1990-ben. Az elnökség tagjai (balról jobbra):
dr. Réthelyi Miklós, a Szociális és Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetője,
dr. Leövey András, a Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora,
dr. Lukácskó Zsolt főigazgató
és dr. Székely Gábor, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola főigazgatója*

Az első tíz év, a képzési kínálat dinamikus bővítése

Az indulás után már az első tanév során kialakultak azok az elképzelések, hogyan, milyen ütemezéssel és mely képzések kerüljenek engedélyeztetésre a képzési kínálat bővítésére. A terveket kifejezetten gyors ütemben sikerült megvalósítani, hiszen 1991 szeptemberében már egy új szak fogadhatott hallgatókat. Ez volt a hazánkban akkor még szintén ismeretlen és új képzésnek számító Egészségügyi Ügyvitelszervező Szak, amely alapvetően az egyre rohamosabban fejlődő egészségügyi informatika ismereteire képezte a hallgatókat.

⁸ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Jubileumi Hírlevele I–III. (Szerk.: FÁBIÁN Gergely) Nyíregyháza, 2010.

Dr. Lukácskó Zsolt dr. Lehotszky Pál minisztériumi főosztályvezető nyíregyházi látogatásán vetette fel először az egészségügyben is egyre inkább tért hódító informatikaoktatás szükségességét. Elképzelését egyeztetette Richard Steinman professzorral, aki segítséget ígért az ötlet kedvező szakminisztériumi fogadtatása esetén. Ezután kereste fel dr. Jávor András a minisztérium Reform-titkárságának vezetőjét, akivel megállapodtak a főiskola profilját bővítő, Magyarországon eddig nem oktatott új szak munkáinak megkezdéséről.

Richard Steinman professzor a chicagói kollégák segítségével igen rövid idő alatt átadta a szak tantervi alapjait képező chicagói curriculumot. Erre építve készült el a hazai tanterv.

Az egészségügyi ügyvitelszervező képzés esetében az újdonság varázsa nemcsak hazánkra volt igaz, hanem egész Kelet-Európára, hiszen hasonló képzés nem létezett ekkoriban a rendszerváltó országokban.

A szociális munkás képzéshez hasonlóan az egészségügyi ügyvitelszervező elnevezés hallatán is zavarba jöttek az emberek, nagy volt a tanácstalanság, hogy vajon mire is képeznek ezen a szakon. Az ügyvitelszervező név azonban már utal arra, hogy a szűkebb értelemben vett egészségügyi informatikánál szélesebb körű képzésről van szó, olyan szakemberekről, akik egyszerre jártasak az egészségügy, a finanszírozás, a közgazdaságtan, a menedzsment, az orvostudomány rendszerében, az informatikában és a számítástechnikában. Ez az interdiszciplináris szemlélet természetesen azt is jelentette, hogy a szakon folyó oktatáshoz informatikusokra, matematikusokra, orvosokra, közgazdászokra és mérnökökre egyaránt szükség volt.⁹

1993 és 1999 között további négy újabb képzést indított a főiskola. 1993-ban a Diplomás Ápoló Szak (alapító vezetői prof. dr. Karmazsin László és dr. Kovács Árpád), 1997-ben az Orvosdiagnosztikai Laboratóriumi Analitikus szak (prof. dr. Muszbek László akadémikus vezetésével), 1998-ban a Mentőtiszt képzés (dr. Szép Imre irányításával), 1999-ben pedig a Gyógytornász képzés (prof. dr. Szepesi Kálmán és dr. Gomez Roberto vezetésével) fogadhatott hallgatókat.

1993 más szempontból is döntő év volt a főiskola történetében. Ez az év a védőnő-képzés életében is jelentős változást hozott, hiszen ekkor vált négyéves főiskolai képzéssé a korábbi hároméves rendszer helyett, illetve ekkor indult el több intézményben a Diplomás Ápoló szak, szintén nemzetközi minták alapján. A magyarországi képzés tantervének kidolgozásában, az ún. Project HOPE program keretén belül, elsődlegesen dr. Doris M. Modly, a clevelandi Case Western Egyetem professzora segédkezett, aki szakmai konzultációk alkalmával többször járt Nyíregyházán is, sőt részt vett az első végzős évfolyam államvizsgáján is.¹⁰

⁹ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Jubileumi Évkönyve 1990–2000. (Szerk.: dr. Lukácskó Zsolt) Nyíregyháza, 2000.

¹⁰ Doris M. Modly Magyarországon született 1933-ban. A második világháború végén, az orosz csapatok elől Ausztriába menekült, ekkor elszakadt szüleitől, akikkel csak jóval később, 1951-ben, 18 éves korában találkozott újra. 1952-ben családjával az Egyesült Államokba emigrált, ott fejezte be középiskolai

1993 szeptemberét megelőzően csak Budapesten volt főiskolai képzés diplomás ápoló szakon. 1993-ban egyidejűleg indult meg az oktatás a Pécsi, a Szegedi és a Debreceni Orvostudományi Egyetemen.

A program kidolgozása 1992 őszén kezdődött, a minisztérium koordinálásával és felügyeletével, ahol a munka „vezéregyénisége” Sövényi Ferencné országos főnövér volt. A curriculum kidolgozásában a legfőbb partner a Pécsi Orvostudományi Egyetem volt.

A diplomás ápoló szak esetében ráadásul egy olyan programot kellett kidolgozni, amely nemcsak az általános nemzetközi feltételrendszernek felel meg, hanem az Európai Tanács által elfogadott „Európai Egyezmény a nővérek képzéséről és oktatásáról” irányelveinek is, hiszen ez volt a feltétele a nemzetközi értékű diplomának.

A világ fejlett egészségkultúrájú országaiban ugyanis már 20-25 évvel korábban kidolgozták az ápolás mint tudomány és hivatás elméleti alapjait, filozófiáját, kompetenciáit, és az oktatást is ezekre az alapokra helyezték, ráadásul nemcsak főiskolai, hanem egyetemi diplomát adó képzés formájában is.

Mindez azt jelentette, hogy az ápolóképzést egy hazánkban teljesen újak számító filozófia alapján kellett elindítani, azaz olyan szakembert kellett „kitermelni”, aki magabiztos, szakmailag felkészült, kreatívan gondolkodó, önálló munkára képes egészségügyi szakdolgozó. A DOTE segítő szándéka ebben az esetben sem hiányzott, hiszen olyan neves professzorok fémjelezték az oktatást, mint dr. Boján Ferenc, dr. Hadházy Csaba, dr. Kövér András, dr. Bíró Zsigmond, illetve dr. Jóna István.

A képzés 1993-ban, több oktatáspolitikai döntést követően, két helyszínen indult el. A kelet-magyarországi régióban is meglévő hiánypótló szak nappali tagozata – Gyula város önkormányzata hosszú ideje megfogalmazott törekvéseinek megfelelően – a DOTE rektorának döntése alapján Gyulán, míg a levelező tagozat Nyíregyházán kezdte meg működését.

A nappali tagozat Gyulára kerülésével kapcsolatos rektori döntésben elsődlegesen az játszott szerepet, hogy a városban évtizedek óta folyt magas szintű ápolóképzés, valamint rendelkezésre álltak a tárgyi és személyi feltételek is. Az épületet a város biztosította, a gyakorlati oktatás színteréül pedig az elismert, akkor még 1400 ágyas Pándy Kálmán Megyei Kórház szolgált. A szak gyulai tagozatának első vezetője dr. Dankó Miklós volt, a nyíregyházi levelező képzést pedig dr. Szabó Tünde irányította.¹¹

---

tanulmányait. A clevelandi Case Western Egyetemen szerzett ápoló alapszakos, majd mesterszakos végzettséget, illetve ugyanott doktorált 1987-ben. Nemzetközi viszonylatban is igen aktív volt, számos alkalommal járt Európában. A WHO Európai Regionális Irodájának szakértőjeként segítette Kelet-Európában, de elsődlegesen Magyarországon a modern, felsőfokú ápolóképzés kialakítását. Ezt a tevékenységet jelentősen megkönnyítette, hogy az angol mellett kiválóan beszélt németül, horvátul, szerbül és magyarul. Az ápolóképzés kialakításában szerzett érdemei alapján Göncz Árpád köztársasági elnöktől vehette át a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetését, 1993-ban. 1997-ben Pro Cultura Hungarica elismerésben részesült. Hosszú évekig volt a hazai *Nővér* című folyóirat szerkesztőbizottságának tagja. Clevelandben hunyt el 2018-ban.

¹¹ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Diplomás Ápoló Szak Jubileumi Évkönyve 1993–2003. (Szerk.: prof. dr. KAKUK György) Nyíregyháza, 2003.

Az 1997-ben indított Orvosdiagnosztikai Laboratóriumi Analitikus szak szintén újdonság volt hazánkban. A tervezési folyamat már 1994-ben elindult, prof. dr. Muszbek László akadémikus és dr. Góth László irányításával. A szakalapítási kérelmet a négy hazai orvostudományi egyetem (DOTE, POTE, SZOTE, HIETE) közösen készítette el, 1995 és 1996 folyamán zajlott le az engedélyeztetési folyamat, a képzés pedig 1997 szeptemberében indulhatott, nappali és levelező formában. A laboratóriumi diagnosztika ekkor már az orvostudomány egyik leggyorsabban fejlődő területének számított, ahol a tudományos eredmények gyakorlati felhasználása, illetve a korábban csak tudományos kutatásban használt módszerek, műszerek rutindiagnosztikai alkalmazása a legrövidebb átfutási idővel történik meg. Ez a felgyorsult fejlődés tette szükségessé a diplomás szakemberek képzését Magyarországon is. Mivel a szak főbb képzési moduljai a klinikai kémia, a mikrobiológia és a hisztokémia, illetve a képzés rendkívül gyakorlatorientált, szükségessé vált az oktatói kör bővítése, így az oktatást a Debreceni Orvostudományi Egyetem és a Kossuth Lajos Tudományegyetem Kémiai Tanszékcsoportja közösen végezte, a két egyetem között létrejött együttműködési szerződés alapján. A szak a kezdetektől debreceni telephellyel működött.

A szak képzési programja a hazánkban tapasztalható hiányosságok megszüntetését, a laboratóriumi analitikai munkát végző szakemberképzés színvonalának európai szintre történő emelését tűzte ki célul. A program nemzetközi tapasztalatokon és gyakorlaton és az ilyen képzettségű szakemberek iránti igény felmérésén alapult. A képzés szakmai követelményeinek, személyi és tárgyi feltételeinek csak az orvostudományi egyetemek bázisán működő egészségügyi főiskolák tudtak eleget tenni.

A szak alapításának ötlete, a tantervi program kidolgozása, elfogadtatása dr. Muszbek László akadémikus, egyetemi tanár érdeme volt. Munkatársaival korszerű, nemzetközi szintű képzés alapjait teremtette meg. A gyakorlati megvalósítást, a működtetést dr. Góth László főiskolai tanár, a szakhoz szervesen illeszkedő post-secondary program kidolgozását dr. Hársfalvi Jolán egyetemi docens segítette.

Szintén úttörő vállalkozás volt a Mentőtiszt szak bevezetése és indítása is, hiszen hazánkban, 1998-ban, elsősorban dr. Lukácskó Zsolt főigazgató kezdeményezésére nyíregyházi székhellyel indult el az első nappali tagozatos képzés. A szak programjának kidolgozásában az egyetem részéről prof. dr. Udvardy Miklós rektorhelyettes, a gyakorlat oldaláról pedig dr. Szép Imre, az OMSZ Hajdú-Bihar Megyei Szervezetének, dr. Halmay Balázs, az OMSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetének vezető főorvosai, dr. Pikó Károly, a Jósa András Megyei Kórház-Rendelőintézet Sürgősségi Betegellátó Osztályának vezető főorvosa, valamint Ujvárosy András vezető mentőtiszt, a kar részéről pedig dr. Lipóczki Imre vettek részt. A szak első igazgatója dr. Szép Imre volt.

A képzés célja nemcsak a szakemberhiány pótlása volt, hanem a szakma segítése annak, az akkoriban kidolgozott követelménynek a megvalósításában, amely szerint a bajba jutott emberhez 15 percen belül meg kell érkeznie a megfelelő szintű ellátásnak, esélyegyenlőséget teremtve ezzel az ország egész területén. Ez azt jelentette, hogy több

esetkocsi szolgálatot újjá kellett szervezni, további mentőállomásokat kellett létrehozni, és szükségessé vált olyan szakemberek képzése is, akik a sürgősségi betegellátás körülményei között szükségessé váló egyes orvosi beavatkozások szakszerű és biztonságos elvégzésére is alkalmasak. Ekkoriban indult el az a program is, mely egyes kórházakban, intézményekben a sürgősségi betegellátó osztályok megszervezését tűzte ki célul, s amelyek szintén igényelték a jól képzett szakembereket, részben a már ekkor problémaként jelentkező orvoshiány miatt is.

Az évtized végén, a dinamikus fejlesztés egyik utolsó állomása volt az 1999-ben elindított Gyógytornász Szak. Hazánkban 1975 óta létezik főiskolai szintű gyógytornász szak. 1987-ig csak Budapesten, az Orvostovábbképző Egyetemen nyílt erre lehetőség, míg 1990-től a Szegedi és a Pécsi Orvostudományi Egyetem keretein belül is elindult a képzés. A két intézmény azonban nem tudta a szükséges szakember-utánpótlást biztosítani, így néhány év után szükségessé vált, hogy újabb helyszínen is elinduljon a szak. Az évtized elején rövid ideig Miskolcon is működött gyógytornász szak, ez azonban 1993-ban megszűnt, ami pedig azt jelentette, hogy az ország északi és keleti régiói szinte teljesen szakember-utánpótlás nélkül maradtak, így egyre sürgetőbbé vált a képzés beindítása.

Az 1998-as sikeres akkreditációt követően 1999 szeptemberében indult el a szak, debreceni helyszínnel, ami nem volt véletlen, hiszen a debreceni gyógytornászképzésnek voltak már előzményei.

„A debreceni gyógytornászképzés története egészen az ötvenes évekre nyúlik vissza. Ez időben a Heine–Medin-kór járványosan fordult elő hazánkban, nagyszámú áldozatot követelve. A betegségben szenvedők ellátása érdekében 1957-ben indult be először Debrecenben gyógytornászképzés, a budapesti képzés kihelyezett részeként. A képzés ideje 2 év volt, nappali, illetve munka melletti tagozaton.”

A képzés jellemzően munka mellett folyt, hiszen, ahogyan arra Gardi Zsuzsa, a Magyar Gyógytornászok Társaságának korábbi elnöke egyik írásában utalt: *„Munka melletti, mert délelőtt a bémult betegeket kellett ellátni és csak délután volt idő az órák leadására.”*¹²

Az ekkor végzetek „gyógytornász oklevelet kaptak. A képzés a Debreceni Orvostudományi Egyetemen kapott helyet, a gyakorlatok azonban nagyrészt a Debreceni Gyógyfürdő Fizioterápiás Részlegén zajlottak.

Az oktatás egyik fő bázisa természetesen a főiskolai képzés esetében is a Nagyerdei Gyógyfürdő volt, amely rendelkezett az oktatáshoz szükséges összes adottsággal és felszereléssel. A fürdőben megtalálható minden fizioterápiás eljárás (a balneoterápiától a fototerápiáig), amely szükséges a hallgatók oktatásához. A klinikai tárgyak oktatását természetesen az egyetemen belül kellett megoldani, ehhez első lépésben az Egyetem

¹² Öt éves a Gyógytornász Szak – Jubileumi Évkönyv 1999–2004. (Szerk.: dr. CSERI Julianna) Nyíregyháza, 2004.

sugárúti épületben kapott meg a szak néhány helyiséget, végleges elhelyezését később a Kassai úton felépült új épületszárny biztosította.

Mindezek alapján elmondható, hogy a kar első évtizedére a gyors és dinamikus fejlődés volt a jellemző. Az újonnan indított szakok közül négy olyan is szerepelt a főiskola kínálatában, amelyek korábban nem léteztek Magyarországon, így az első évtized az igazi „úttörőmunka” jegyében telt. A tantervek kialakítása nemzetközi minták alapján történt, ez a munka azonban nemcsak egy egyszerű adaptációt jelentett, hanem személyes konzultációkat is olyan neves külföldi szakemberekkel, akik vállalták, hogy a helyszínen segítik a curriculumok kidolgozását.

A képzési kínálat dinamikus fejlődését szemlélteti az alábbi áttekintő táblázat is, amely jól mutatja, hogy a főiskola vezetésének stratégiája alapján szinte évente indult el egy-egy új szak.

A képzési kínálat alakulása a Debreceni Orvostudományi Egyetem
Egészségügyi Főiskoláján, 1990–2000

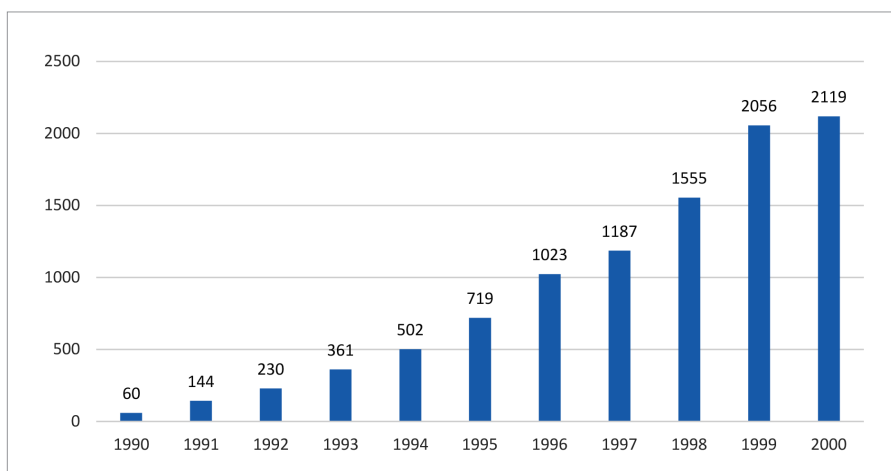
Az indítás éve	Az indított szak	A képzés helye	Az első évfolyamra felvételt nyert hallgatók létszáma
1990	Általános Szociális Munkás	Nyíregyháza	30
1990	Védőnő	Nyíregyháza	30
1991	Egészségügyi Ügyvitelszervező	Nyíregyháza	21
1993	Diplomás Ápoló	Nyíregyháza és Gyula	39+43
1997	Orvosdiagnosztikai Laboratóriumi Analitikus	Debrecen	41
1998	Mentőtiszt	Nyíregyháza	39
1999	Gyógytornász	Debrecen	57

A képzési kínálat bővülése természetesen együtt járt a hallgatói létszám dinamikus bővülésével. A szakok iránt nagy volt az érdeklődés, jellemző volt a háromszoros, ötszörös, egyes képzések esetében a kilencszeres, tízszeres túljelentkezés. Ez növelte az államilag finanszírozott nappali képzésekre felvehető létszámot, illetve mivel az évtized közepétől egyes szakokon a képzési kínálat a levelező tagozatok elindításával is bővült, a fejlesztések következtében nőtt a hallgatói összlétszám, ugyanakkor a költségtérítéssel járó képzésben résztvevők is. Míg 1990-ben a hallgatói összlétszám 60 fő volt, addig 1995-re már közel ezer hallgató járt a főiskolára.¹³

Az intézmény így néhány év után már helyhiánnyal küzdött, hiszen a Sóstói úti épület egyre szűkebbnek bizonyult. Az elhelyezési gondok megoldására a főiskola vezetése tárgyalásokat kezdett a megye és a város vezetőivel, melynek eredményekép-

¹³ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 30 éves jubileumi évkönyve (Szerk.: FÁBIÁN Gergely és RICSÉI Béla). Nyíregyháza, 2015.

pen az intézmény kollégiumi célra megkapta a Bethlen Gábor utcán lévő, és korábban a Kelet-Magyarországi Állami Építőipari Vállalat munkásszállójaként működő épületegyüttest, oly módon, hogy az épületet 1992-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlése és Nyíregyháza város önkormányzata fele-fele részben megvásárolta a Debreceni Orvostudományi Egyetem részére, és átadta a főiskolának. Az új kollégium kialakítása, bővítése és átalakítása 1992 és 1998 között zajlott le. Azonnali átalakítással 150 fő elhelyezésére nyílt lehetőség, mivel az 1976-ban átadott épület igen elhanyagolt állapotban volt. A gyors átalakítást követően 1995-ben tetőtér-beépítéssel újabb 54 férőhellyel bővült a létesítmény. 1998-ban a korábbi konyhai rész átalakításával újabb 50 fő elhelyezésére nyílt lehetőség.

A hallgatói létszám alakulása 1990 és 2000 között a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskoláján

Az évtized során hasonló ütemben folyt a tanügyi épületegyüttes átalakítása és bővítése. Elkészült a Sóstói úti épület rekonstrukciója és tetőtéri beépítése, amellyel megszületett a „főépület” ma ismert arculata, és amely 1570 m²-rel bővítette az épület alapterületét. 12 tanterem, 26 irodahelyiség, néhány vendégszoba és szociális helyiségek átadására került sor. A megyei önkormányzat 1997. év végi döntése alapján a korábbi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet szomszédos épületének átadása is lezajlott. Ez az épület eredetileg bentlakásos gyermekotthon volt, melyet a gyermekvédelem megváltozott jogszabályi feltételrendszere miatt a megye megszüntetett, így az átadás nem zavarta meg az intézmény működését.

Az épület elég leromlott és elhanyagolt állapotban volt, amit a főiskola 1999-ben saját erőből, tetőtér-ráépítéssel felújított. Az alapterület jelentősen bővült (1894 m²), itt kaptak elhelyezést a mentőtiszt-, az ápoló- és a védőnőképzések speciális szaktantermei, az új könyvtár és az ebédlő.

A dinamikus fejlődésnek köszönhetően 1995-ben jogi-szervezeti változás is bekövetkezett, hiszen jelentős elismerésben részesült az intézmény azzal, hogy elnyerte a kari státuszt. Ennek értelmében elnevezése is a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kara lett.

A képzési kínálat és az infrastruktúra bővítésének időszakában esett át az intézmény az első akkreditáción, 1996-ban. A minősítés sikeres volt, az Országos Akkreditációs Bizottság kiválóra értékelte a kar munkáját, európai színvonalúnak és iskolateremtőnek minősítve azt. Különös súlyt adott ennek a véleménynek az, hogy a neves tudósokból álló Látogató Bizottságot dr. Vízi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia akkori alelnöke, későbbi elnöke, orvos-akadémikus vezette.

A bizottság elnöke írásos értékelésében a következőképpen írt a kar munkájáról:

„A Nyíregyházára kihelyezett Egészségügyi Főiskolai Kar rendkívül jól szervezett, professzionálisan vezetett intézmény. Szerencsésen ötvöződik a Debreceni Orvostudományi Egyetemmel. Különösen a gyakorlati képzése kiemelendő... Az egyetem és a főiskolai kar oktatóinak szoros együttműködése teszi lehetővé a képesítési követelményekben megfogalmazott elvárások magas szintű teljesítését. Az oktatás feltételei mind a szociális sférában, mind az egészségügyi ellátó rendszerben egyaránt megfelelnek a képesítési követelményeknek és esetenként európai színvonalat biztosítanak.”¹⁴

Abban az időszakban még szokatlan módon, az akkreditációs folyamatban a karral rendszeres kapcsolatot tartó külföldi szakemberek is részletes szakmai értékelést adtak az intézményben folyó oktatási munkáról. Prof. dr. Israel Sela, (az amerikai A.J.D.C. Joint szervezet magyarországi igazgatója) így fogalmazott: *„Programjuk Magyarország más intézményeihez viszonyítva rendkívül színvonalas, és bármelyik nyugati országban megállja a helyét.”*¹⁵

Dr. Gotthart Schwarz, a müncheni Fachhochschule professzora véleménye szerint:

„Imponáló, hogy – Magyarország nehéz általános helyzete ellenére – igen rövid idő alatt sikerült egy új főiskola számára koncepcionális, szervezeti, finansziális, technikai és személyi alapokat létrehozni és stabilizálni. Nézetem szerint ez a fejlődés a modern intézményvezetés sikeres példája.”¹⁶

Norbert Lippenmeier, a Kasseli Egyetem vezető oktatója a következőképpen vélekedett:

¹⁴ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 30 éves jubileumi évkönyve (Szerk.: FÁBIÁN Gergely és RÍCSEI Béla). Nyíregyháza, 2015: 15.

¹⁵ Uo., 16.

¹⁶ Uo., 16.

„A DOTE nyíregyházi Egészségügyi Főiskoláján modern, a nyugat-európai színvonalnak megfelelő, a társadalmi változásokra rugalmasan reagáló képzés folyik... Az oktatás szintje hazai vonatkozásban vezető helyen van, nemzetközileg pedig kiállja az összehasonlítás próbáját a nyugat-európai oktatási intézményekkel.”¹⁷

Az intézmény történetének első évtizede nemcsak a karrá nyilvánítás, a kiválóra minősített akkreditációs értékelés és a folyamatos képzésfejlesztés miatt tekinthető sikeresnek. Ekkor alakultak ki azok a hazai és nemzetközi kapcsolatok is, amelyek meghatározói lettek az intézmény későbbi fejlődésének.

Az alapító főigazgató, dr. Lukácskó Zsolt

Dr. Lukácskó Zsolt neve és tevékenysége elválaszthatatlan a főiskola alapításától és első két évtizedének történetétől; igazi iskolateremtő személyiség. Már a kezdeti időszakban élvezte a megye, a város és az egyetem vezetésének bizalmát, jelentős támogatást kapott munkájához. Körültekintő egyeztetéseket folytatott a szakok indításánál, a fejlesztéseknél, személyi döntéseknél, továbbá a kar adminisztrációs, pénzügyi rendszerének kialakításakor, valamint infrastruktúra-fejlesztési ügyekben.

Dr. Lukácskó Zsolt Nyíregyházán született, általános és középiskolai tanulmányait is itt végezte, a nagy presztízsű Kossuth Gimnáziumban érettségizett. A Kossuth Lajos Tudományegyetem biológia szakán szerzett diplomát 1971-ben, ahol később tudományos fokozatot is szerzett. Doktori disszertációjának témája a repülőgép-vezetők kiválasztása, alkalmasságvizsgálata volt. A nyíregyházi Mezőgazdasági Főiskolán foglalkozott ezzel a témával, itt oktatott többek közt sejttant, genetikát. Pár évig a Megyei Pedagógiai Intézetben volt igazgatóhelyettes.¹⁸

Felsőoktatási tapasztalatai alapján nem volt véletlen, hogy őt bízták meg a főiskola megszervezésével, valamint vezetésével. Lukácskó Zsolt egészen 2007-ig volt a főiskola főigazgatója, a karrá nyilvánítás után pedig első dékánja.

Tudományos és közéleti tevékenységét jelzi, hogy 34 különböző szervezetnek volt tagja, egyes esetekben elnöke, illetve alapító elnöke (többek között az Egészségügyi Tudományos Tanács Felsőoktatási Bizottsága, Felsőoktatási Tudományos Tanács Tervezési és Finanszírozási Bizottsága, Felsőoktatási Főigazgatói Konferencia vezetősége, Szociális Szakképzési Bizottság) – így kellő információval, rálátással rendelkezett és egyben érdekképviselési lehetőséggel is bírt.

Munkáját jelentős elismerések fémjelzik. Közel 30 rangos díj, kitüntetés, hazai és külföldi elismerés jelzi oktatói, tudományos és oktatásszervezői munkásságát. Megkapta a Pro Universitate Emlékérmet a Debreceni Egyetemtől, a Pro Caritate kitüntetést

¹⁷ Uo., 17.

¹⁸ Szabolcs-Szatmár-Beregi Almanach 6. kötet. (Szerk.: ÉSİK Sándor) In-Forma Kiadó. Nyíregyháza, 1997.

az Egészségügyi Minisztériumtól, az Apáczai Csere János-díjat, a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet, Nyíregyháza városától Életmű Díjban részesült.

Nemcsak felkészültsége, szakmai tapasztalatai tették alkalmassá a főigazgatói poszt betöltésére, hanem emberi tulajdonságai, elhivatottsága is. Kollégái így nyilatkoztak róla a közelmúltban:

„Számomra is iskolateremtő Lukácskó Zsolt, aki szívvel-lélekkel, eget-földet megmozgatva dolgozott a Kar megalapításán, fejlesztésén és működtetésén.”

„Lukácskó Zsolt felismerte a változó kor lehetőségeit és megtette, amit meglehetett. A lehetetlen határát messze kitolta. Olyan szakmai kapcsolatrendszert épített és tartott fenn, ami átszelte a világot: Debrecentől Pécsig, USA-tól Ausztráliáig, Svédországtól Izraelig, Erdélytől Kárpátaljáig.”¹⁹

Hasonló gondolatokat kiemelve nyilatkozott az alapításról dr. Leövey András egyetemi tanár, a DOTE akkori rektora:

„Számomra a főiskola létezése egyértelműen bizonyítja, hogy a nagy dolgok az embereken múlnak: Lukácskó Zsolt és Karmazsin László lelkesedése, tudása nélkül ma nem tartanánk ott, ahol vagyunk. A kezdetekben tanítva tanultunk, hiszen az új dolgokat mindnyájunknak el kellett sajátítanunk.”

Dr. Szegedi János szerint:

„Az egészségügyi főiskola alapításában dr. Lukácskó Zsolt érdemei elévülhetetlenek. Ő egy rendkívüli ember, aki az alapítók mellett méltó társakat kapott a későbbiekben dr. Muszbek László, dr. Fésüs László, dr. Paragh György személyében, de a névsor közel sem teljes.”

A szociális munkás képzés indulását felidézve Ferge Zsuzsa is elismerően szólt a főiskoláról és alapító főigazgatójáról:

„A nyíregyházi kollégák az elsők között voltak, akik tudták, hogy errefelé akarnak elindulni... Az iskola néhány mai tanárát a nyolcvanas évek végén hallgatóként ismertem meg, Lukácskó Zsoltot nem sokkal később. Ámulattal figyeltem azt a kreativitást, ahogy minden hazai és külföldi lehetőséget, anyagi és szellemi erőforrást felhasználtak, hogy felépítsék az ország szellemileg egyik legnyitottabb, technikailag biztos a legjobban felszerelt, értően működtetett intézményét.”

¹⁹ RUSINNÉ DR. FEDOR ANITA „Dr. Lukácskó Zsolt – Az alapító” című előadása alapján. Elhangzott 2022. május 25-én, a dr. Lukácskó Zsolt 80. születésnapját köszöntő kari ünnepségen.

A kar harmincéves jubileuma alkalmából adott egyik interjújában Lukácskó Zsolt így emlékezett vissza a kezdeti időszakra:

„Rohamosan hoztunk létre hét olyan szakot, amiből négy korábban Magyarországon nem volt. Hogy ezt meg tudtuk csinálni, az elsősorban a Jóistennek köszönhető, meg annak a nagy összefogásnak, ami körülöttünk volt. Richard Steinman a Maine Egyetemről, Dixon Benjamin Chicagóból, Doris Modly Clevelandből – sorolhatnám a neveket –, akik már akkor mellettünk voltak, amikor még főiskola sem volt. Két MAB Akkreditációs Bizottsági vizsgálaton voltunk túl. Az első kiváló minősítést adott. Jól szervezett a kar, a gyakorlati képzés kiemelkedő. Említésre méltó külföldi kapcsolatokkal rendelkezik. Esetenként európai színvonalat biztosít.”²⁰

Dr. Lukácskó Zsolt

Nemzetközi kapcsolatok és a tudományos munka első lépései

Az alapítás óta a kar számára mindig is természetesekek voltak a nemzetközi kapcsolatok, amelyek jelentősen bővültek az első évtizedben, hiszen a főiskola ekkor már 40 nemzetközi bilaterális együttműködési szerződéssel rendelkezett, elsősorban európai országok

²⁰ Nyíregyházi Televízió híradója, 2020. december 3.

felsőoktatási intézményeivel, de több amerikai egyetemmel is igen szoros kapcsolat alakult ki, mind az oktatás, mind a tudományos munka területén.

Mivel a kar már alapítását követően négy olyan képzést indított hazánkban, melyek teljesen újak voltak, nem rendelkeztek előzményekkel, hagyományokkal, a külföldi szakmai segítség természetes volt a képzési programok kidolgozásában. Ez utóbbi különösen intenzív volt a rendszerváltást követő években. Így indult a szociális munkások képzése, de hasonló volt a helyzet az Egészségügyi Ügyvitelszervező Szak esetében is, melyre így emlékeznek vissza az alapítók, dr. Szegedi János és dr. Zagyi Bertalan, korábbi szakigazgatók:

„A mit tanítsunk? kérdésre induláskor nemleges válaszaink voltak, azaz azt tudtuk, hogy mit nem akarunk. Nem akartunk sem programozókat, sem adat-rögzítőket, sem alulképzett orvosokat, közgazdászokat, egyáltalán olyan szakembereket képezni, akiknek a képzése más felsőfokú intézményben már bejárótottan folyik. Azt tudtuk, hogy az egészségügy, az informatika, a közgazdaságtan, a management határait egyaránt érintő területre gyakorlati szakembereket képezni csak profi képzéssel lehet... Ezt szem előtt tartva a »mit?« kérdésre adott első igenlő válaszaink a Chicagói Állami Egyetem (UIC) és az AMRA (American Medical Record Association) tananyagának áttanulmányozása, illetve a szakembereivel folytatott konzultációk után születtek.”

Ezzel párhuzamosan a képzési program összeállításához az alapítók szoros kapcsolatokat alakítottak ki számos európai egyetemmel is, így mintául szolgáltak a bristoli, a glasgow-i, a hannoveri és az ulmi egyetemek tantervei. A legszorosabb kapcsolat azután az amszterdami HvA (Hogeschool van Amsterdam) intézményével alakult ki, melynek oktatói nemcsak a curriculum fejlesztésében vettek részt, hanem rendszeres oktatói is voltak a képzésnek.²¹

Az ápoló szak az elmúlt évtizedekben tovább bővítette nemzetközi kapcsolatrendszerét, mára számos amerikai, kanadai és európai felsőoktatási intézménnyel tart fent szoros kapcsolatokat, a kutatás, az oktatás és a tantervfejlesztés területén. A szak több nemzetközi szervezet tagja, ilyen pl. az ENNE (The European Network of Nursing in Higher Education), amely rendszeres nemzetközi programokat, továbbképzéseket is szervez.

A szak az egyik alapítója az ETNA (European Transcultural Nursing Association) nevű nemzetközi szervezetnek, amely 2006-ban Nyíregyházán tartotta nyári egyetemét. A nemzetközi kapcsolatok fejlődésének egy újabb állomása volt 2010, amikor is a szak oktatóinak kezdeményezésére a karon került megalapításra a Sigma Theta Tau International-Honor Society of Nursing magyarországi tagszervezete. Az STTI erede-

²¹ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 30 éves jubileumi évkönyve (Szerk.: FÁBIÁN Gergely és RICSEI Béla). Nyíregyháza, 2015.

tileg az Egyesült Államok legnagyobb ápolószervezete volt, napjainkra azonban már kilépett a nemzetközi színterre is. 1922-ben alakult meg az Indiana Egyetemen, nevük a görög ABC betűiből tevődik össze ($\Sigma\Theta$ – Storgé = Szeretet, Tharsos = Bátorság, Timé = Tisztelet). 1936-ban a világon először finanszírozott ápolástudományi kutatást. Jelenleg 86 országban van jelen, 469 tagszervezettel, 405 000 taggal. A szervezetnek saját könyvkiadója és 4 szakmai folyóirata van. A szervezet európai elnöksége a hazai tagozat megalapítása alkalmából a karon tartotta éves fórumát és közgyűlését 2010-ben.

Hasonló indulás jellemezte az Általános Szociális Munkás Szakot, ahol a külföldi kapcsolatok viszonylag hamar közös, nemzetközi kutatócsoportok kialakulásához vezettek. 1993-ban indult el a LOSS (Local Organisation of Social Security) összehasonlító kutatási program, amely német kollégák kezdeményezésére jött létre, a kar pedig német és angol egyetemek mellett az alapítók közé tartozik. Változó formában, változó témakörökkel ugyan, de a LOSS program napjainkban is működik, időközben csatlakoztak hozzá amerikai, finn, és olasz intézmények is.

A LOSS programból az első két évtizedben számos hazai és nemzetközi publikáció, kiadvány született, a kutatócsoport tagjai rendszeresen szerveznek konferenciákat, a kar eddig három alkalommal volt házigazdája a csoport éves ülésének. A házigazda szerep pedig újabb kapcsolatot is eredményezett, ezúttal az amerikai Louisville-i Egyetemmel, melynek képviselője prof. dr. Thomas R. Lawson²² mára szinte a kar „főállású dolgozójává” vált, olyan intenzív kapcsolattá fejlődött a kezdetekkor a kutatási programra vonatkozó együttműködés.²³

A LOSS program mellett a kilencvenes évek egyik fontos kutatási programja volt a szociális munkások pályaképeinek, pályaeorientációjának felmérése, amely a nemzetközi kapcsolatokra alapozva, szintén nemzetközi összehasonlításban valósult meg, magyar, olasz, finn, német és amerikai közreműködőkkel. A kutatás hazai viszonylatban elsőként vizsgálta ezt a témakört, a vizsgálatból pedig számos publikáció, kiadvány született. Mindkét kutatás lebonyolítását sikeres OTKA és OKTK pályázatok biztosították.²⁴

²² Thomas R. Lawson 1940-ben született Indianában. Szociális munkás mesterszakos diplomáját az Indiana Egyetemen szerezte 1965-ben. Ezután az Egyesült Államok hadseregében szolgált mint klinikai szociális munkás, különböző katonai kórházakban, de nemcsak az államokban, hanem a Németországban állomásozó egységeknél is. Doktori fokozatát 1982-ben szerezte a Washingtoni Egyetemen. Kutatási területe a nemzetközi szociálpolitika, illetve szociális munka. Számos külföldi egyetem vendégoktatója is volt (Németország, Kína, Oroszország, Csehország, Dél-Afrika). Évtizedekig oktatott a Louisville-i Egyetemen, volt a Kent School of Social Work dékánja, illetve az egyetem nemzetközi kapcsolatokért felelős igazgatója. Jelenleg az egyetem professor emeritusa.

²³ Az együttműködés „gyümölcse” 2014-ben ért be, amikor is Lawson professzor Magyarország Köztársasági Elnökétől megkapta a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését, amelyet az Országházban vehetett át Lezsák Sándortól, az Országgyűlés alelnökétől. A kitüntetés indoklásában a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karával való együttműködés, az amerikai–magyar diákcsera fellendítése érdekében végzett tevékenység, valamint a közös tudományos munka szerepelt.

²⁴ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 30 éves jubileumi évkönyve (Szerk.: FÁBIÁN Gergely és RICSEI Béla). Nyíregyháza, 2015.

*Változások az ezredfordulón, új kihívások és a minőségi fejlesztés
újabb lehetőségei*

A képzésfejlesztés közel egy évtizedének lendületét megtörték azok az átalakítások, amelyek alapjaiban változtatták meg a hazai felsőoktatási rendszert. Az 1998-ban megválasztott kormány programjába foglalta a felsőoktatási intézmények átalakítását, pontosabban integrációját. Az első döntések alapján az egészségügyi főiskolai kar a létrehozandó Nyíregyházi Főiskola részeként működött volna tovább. Ez a döntés erőteljes ellenkezést váltott ki nemcsak a karon, hanem az anyaegyetemen, illetve a legkülönbözőbb szakmai szervezeteknél is.

Az átalakítás koncepciója nem számított teljesen újnak, hiszen már az 1990-ben és 1994-ben megválasztott kormányok is célul tűzték ki a rendszer átalakítását. A reformelképzelések helyi megvalósítására már az évtized első éveiben szoros együttműködés alakult ki a városban működő intézmények között. A Nyíregyházán működő, akkor még négy felsőoktatási intézmény (Bessenyei György Tanárképző Főiskola, a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Kara, a Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola, illetve a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolája) egyetértve az átalakítási elképzelésekkel, a szakmai és a regionális érdekeket figyelembe véve, önként – országosan is az elsők között – már 1991-ben létrehozták a Nyíregyházi Főiskolai Egyesületet, amelynek első elnökét éppen az Egészségügyi Főiskola adta, dr. Karmazsin László professzor személyében.

Az egyesület alapvető célja a reformfolyamatok helyi-regionális megvalósítása volt, egy szoros és a kölcsönös előnyöket kereső együttműködés formájában. A közös munka egyik legfontosabb eredménye az a megállapodás volt, amely 1995-ben jött létre. Az intézmények között olyan egyezség született, amelynek értelmében a későbbiekben a tanárképző és a mezőgazdasági főiskola egységesen integrált intézményi szervezetben fog együttműködni, melyhez a hittudományi és az egészségügyi főiskolák – elsődlegesen szakmai indokok miatt – nem csatlakoznak, de bizonyos területeket, kollégium, sport, kultúra, nyelvi képzés stb. közösen működtetnek.

Hasonló véleményt képviseltek a debreceni egyetemek is, akik az első pillanattól az integráció mellett foglaltak állást. Az elképzelések kimunkálásának előrehaladásával körvonalazódni látszott egy „Kelet-Magyarországi Egyetem”, ahol a debreceni (inkább egyetemi) képzéshez egy erős (inkább nyíregyházi) főiskolai centrum csatlakozik. Az egyetemek támogatták ezt az elképzelést, még oly módon is, hogy a főiskolai karok és szakok megerősítésével az egyetemi diploma adásának lehetőségét is reálisnak tartották a főiskolai karokon.

Ezt az alapvetően alulról szerveződő folyamatot törte meg az 1998-as kormányzati elképzelés, melynek lényege az „egy város, egy intézmény volt”, és amely részben figyelmen kívül hagyta a helyi-regionális és különösen a szakmai érdekeket.

Az Egészségügyi Minisztérium is tiltakozását fejezte ki, hivatalos állásfoglalása szerint ugyanis egészségügyi felsőoktatás nem létezhet orvostudományi egyetemi háttér

nélkül, illetve egységes rendszerként értelmezve a gyógyítást és az egészségügyi képzést, annak közös struktúrában kell működnie, biztosítva a szakmai irányítást, a képzés és a minőségbiztosítás teljes összhangját. A Magyar Akkreditációs Bizottság, a Felsőoktatási Tudományos Tanács, az Egészségügyi Tudományos Tanács, a Magyar Rektori Konferencia szintén az elképzelés ellen foglalt állást.

A kar kiállt a szakmai érdekek mellett. A Kari Tanács 1996-ban hozott állásfoglalása szerint az intézmény „...szakmai működtetése az egyetemről elválasztva elképzelhetetlen... a Kar a Debreceni Egyetemi Szövetségben kívánja munkáját folytatni”.

Az Orvostudományi Egyetem Tanácsa 1998-ban szintén a kar leválasztása ellen foglalt állást.

A határozatokat figyelmen kívül hagyták, a koncepció változatlanul a Nyíregyházi Főiskolához sorolta a kart. Ez az elképzelés abból a szempontból is problematikus volt, mert ellentmondott az integrációra vonatkozó alapvető kormányzati szándékoknak, azaz a saját maga által képviselt elveknek, hiszen az egészségügyi karok leválasztása a többi hazai orvostudományi egyetemnél szóba sem került, kizárólag Nyíregyháza esetében.²⁵

Az országossá váló vitában a kar egy idő után kiemelt helyre került, a sajtó, a rádiók és televíziók slágertémája lett, alig volt olyan szakmai fórum, vita, ahol példaként ne került volna szóba.²⁶

Musztek László DOTE rektor irányításával, közös erőfeszítéssel sikerült olyan erőket mozgósítani, hogy az igen széleskörű tiltakozás hatására az Oktatási Minisztérium végül felülbíráltta álláspontját, így az intézmény az integrált Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karaként, illetve az egyetemen belül létrejött új struktúrában, az Orvos- és Egészségtudományi Centrum szervezeti egységeként működött tovább 2000. szeptember elejétől.

Korábban ugyanis leginkább az orvosi és az agrárintézmények tiltakoztak az ellen, hogy karrá „degradálják” őket és elcsatolják tőlük főiskolai karaikat. Ezek az egyetemek ezért inkább a lazább, szövetségi jellegű integrációt támogatták volna, és felvetették, hogy visszatérnének az Egészségügyi, illetve a Földművelésügyi Minisztérium felügyelete alá. E törekvések leszerelésére került be a törvénybe az agrár- és egészségügyi centrumok kialakításának joga, amely egyfelől biztosította, hogy a betegellátásra és a tan gazdaságokra juttatott egészségügyi és agrárminisztériumi források elkülönített módon legyenek kezelhetők, másfelől mentesítette az Oktatási Minisztériumot az alól, hogy ezeket a költségeket neki kelljen állnia.²⁷

Az integráció természetesen érintette a kar belső szervezeti felépítését is. Bár a szakigazgatói rendszer továbbra is megmaradt, hiszen elsődlegesen ők voltak a felelősei a

²⁵ A tizenöt éves Egészségügyi Főiskola jubileumi évkönyve 2005. (Szerk.: dr. LUKÁCSKÓ Zsolt) Nyíregyháza, 2005.

²⁶ Részletes, ugyanakkor tanulságos áttekintést nyújtott minderről a *Magyar Narancs* 1999. márciusi száma: https://magyarnarancs.hu/belpol/a_felsooktatasi_atszervezes_a_tudas_kapujaban-62800.

²⁷ RÉBAY Magdolna, Felsőoktatási integrációs törekvések az 1990-es években és ezek megvalósulása. 2002. <https://terd.unideb.hu/doc/rebay.pdf>. Utolsó letöltés dátuma: 2022. 09. 07.

szakmai munkának, a 2000/2001-es tanévben létrejött a kar első tanszéki struktúrája, az egyes tudományterületek oktatási, kutatási feladatainak minél sikeresebb működtetése érdekében. A kar első tanszékeit még a Debreceni Orvostudományi Egyetem alapította, vezetőit azonban már a 2000. január 1-jén létrejött Debreceni Egyetem Tanácsának jóváhagyó javaslatára nevezték ki.

Az integrációs folyamat a kar képzései közül elsődlegesen a Diplomás Ápoló szakot érintette. A kilencvenes évek végén már érzékelhető volt, hogy a gyulai nappali tagozatos képzés nem tartható fenn korábbi formájában. Mivel ekkor már konkretizálódott, hogy a Debreceni Orvostudományi Egyetem, illetve jogutódja milyen regionális szakmai feladatokat fog ellátni, illetve várható volt a finanszírozási rendszer átalakítása is, a kar és az egyetem vezetése, Gyula város önkormányzatával egyetértésben 1999 novemberében megszüntette a gyulai kihelyezett képzést.

Az egyetem szakmai feladatai ugyanis négy megyére (Hajdú-Bihar, Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg) terjedtek ki, melyből Gyula már ekkor „kilógott”. A négy megye egészségügyi intézményei pedig már ekkoriban is sürgették a nappali tagozat nyíregyházi indítását. Bonyolította a helyzetet, hogy a gyulai képzésben részt vevők jelentős része ezekből a régiókból került ki, és a nagy távolságra, illetve anyagi gondokra hivatkozva egyre többen kérték, hogy képzésük Nyíregyházán valósuljon meg.

Még jelentősebb indok volt a normatív finanszírozás bevezetése, ami azt jelentette, hogy egy szak két képzési helyen és két képzési formában való működtetése gyakorlatilag finanszírozhatatlanná vált.²⁸

A változások a kar védőnőképzését és érintették, igaz, teljesen más formában. Ahogyan azt korábban említettük, Miskolcon 1987 és 1995 között már működött védőnőképzés a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karának kihelyezett tagozataként, gyógytornászképzéssel együtt. A tagozatot 1995-ben megszüntették, ami nagymértékű szakemberhiányt okozott a városban és a megyében. Ennek felismeréseként a Miskolci Egyetem kezdeményezte a védőnőképzés újraindítását, oly módon, hogy a szak 1998 és 2001 között a Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar miskolci kihelyezett tagozataként működött, vagyis a kar biztosította a szakmai és tudományos hátteret.²⁹

A strukturális átalakítások sorát bővítette a felsőoktatási rendszer európai és hazai reformja, ideértve a kreditrendszer bevezetését és a Bologna-dekrétum aláírását 1999-ben. Ehhez társult hazánkban az új felsőoktatási törvény, illetve annak elfogadásával párhuzamosan a finanszírozási rendszer átalakítása. A Bologna-folyamathoz társulva, a Nemzeti Bologna Bizottságnak a hazai „szakburjánzás” megállítását szolgáló döntései alapján Magyarországon jelentősen megváltozott a szakok (az új definíciók szerint az alapképzések) struktúrája is, így a 2000 és 2006 közötti időszak az intézmény

²⁸ A gyulai ápolóképzés nem halt el, az integráció révén létrejött Tessedik Sámuel Főiskola szerves részévé vált.

²⁹ 2001 szeptemberétől a képzést teljes egészében átvette a Miskolci Egyetem, megeremtmve ezzel a később, 2005-ben létrehozott Egészségügyi Főiskolai Kar alapjait.

esetében alapvetően a szerkezeti átállás jegyében telt, hiszen a képzések tanterveit folyamatosan módosítani kellett. Ebben az időszakban voltak olyan tanévek a kar életében, mikor egy-egy szakon 2-3 tanterv is érvényben volt.

Az átalakítások eredményeképpen a korábban önálló szakként működő képzések nagyobb alapszakokká integrálódtak, több szakirány definiálásával. Így alakult ki a karon a ma is működő új képzési struktúra, amely négy alapszakot és összességében hét szakirányt jelent.

Az átalakulás folyamán egyes képzések elnevezései is módosultak, így lett a korábbi Általános Szociális Munkás képzésből Szociális Munka Alapszak (a végleges döntés szerint szakirányok nélkül), az Egészségügyi Ügyvitelszervező szakból pedig Egészségügyi Szervező. Ez utóbbi esetében a karon a szakhoz tartozó szakirányokat is létre kellett hozni.

Bár a Bologna-folyamat hazánkban az egészségtudományi képzéseket abban az értelemben nem érintette, hogy rövidült volna a képzési idő (továbbra is nyolc féléves képzésekről van szó), a karon folyó képzések integrált tanterveit ki kellett dolgozni, illetve minden képzést mint „bolognai alapszakot” újra kellett akkreditáltatni, ami újabb energiákat vont el a további képzésfejlesztésektől.

A képzési idő a Szociális Munka és az Egészségügyi Szervező alapszakok esetében lett rövidebb, mindkét esetben egy hét féléves struktúra alakult ki, a szociális munkás képzésben egy félév intenzív, intézményen kívüli gyakorlati félévvel.

A szakok akkreditációjával szinte egy időben, 2006-ban került sor az újabb intézményi akkreditációra is, amely már sokkal részletesebb és szigorúbb volt, mint tíz évvel azelőtti elődje. A kar mindkét folyamatot sikeresen lebonyolította, újra kiváló minősítést kapott, így az új struktúra kialakítása után ismét a jövő tervezése válhatott a legfontosabb stratégiai feladattá.

A kar elsősorban a Bologna-rendszerben meglévő lehetőségeket igyekezett kihasználni, és az intézmény sajátosságait is figyelembe vevő stratégiai tervet kidolgozni. Ehhez számos tényezőt kellett számba venni, amelyekről már ekkor tudható volt, hogy jelentősen befolyásolják majd a felsőoktatás helyzetét. Ilyen körülmény hazánk demográfiai helyzete, a rendszer finanszírozásának permanens nehézségei, az egyre szigorúbb akkreditációs követelmények és az uniós tagságból is származó erőteljes nemzetközi kihívások. A stratégia központi eleme a már kialakult alapszaki struktúrára épülő speciális mesterszakok és továbbképzési programok kidolgozása volt, amelyben az alapképzés tartalmi fejlesztése természetes és folyamatos feladat, a mesterképzések esetében pedig kizárólag a kar profiljához illeszkedő, lehetőleg újdonság értékű képzések bevezetése volt. Ez egyben a kezdetekhez való visszanyúlást is jelentette, az „úttörő” szerep újravállalását, hiszen az intézmény olyan mesterszakok és szakirányú továbbképzések indítását tűzte ki célul, amelyek korábban nem léteztek Magyarországon, ugyanakkor az évtized második felében már érzékelhető volt az irántuk megnyilvánuló szakmai és munkaerőpiaci kereslet.

A stratégiai elképzeléseket siker koronázta. 2007-ben a kar alapította meg az Egészségügyi Szociális Munka elnevezésű mesterszakot, amely korábban nem létezett

házánkban. A szak kezdeményezője dr. Lukácskó Zsolt volt. 2008-ban az új szak már országosan a harmadik legnépszerűbb mesterképzés volt az első helyes jelentkezések alapján.

A mesterszakot a kar szintén nemzetközi példák alapján hozta létre. Az egészségügy területén végzett szociális munkának elsősorban az Egyesült Államokban van, napjainkban már több mint száz évre visszatekintő hagyománya, melynek értelmében az amerikai kontinensen már kialakultak a vonatkozó képzések is, elsődlegesen mesterszakok formájában.

Európában a Bolognai folyamatot megelőző időszakban az alapképzésekhez integráltan jelentek meg az egészségügyi szociális munka tartalmai, azt követően pedig elsősorban a német nyelvterületen jöttek létre az első mesterszakok, egységesen klinikai szociális munka elnevezéssel.

A mesterszakos vagy egyetemi diploma kiadására való jogosultság megszerzése után az intézmény státusza és elnevezése is módosult 2007-ben, ettől az évtől már nem főiskolai karként, hanem a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karaként működik.

Az alapszakok tekintetében mindenképpen sikernek tekinthető, hogy 2006-ban, az Ápolás- és betegellátás alapszak indulásával a kar sikeresen akkreditáltatta a szülésznő szakirányt, illetve, hogy néhány évvel később az Egészségügyi Szervező Alapszak keretén belül elindult egy eleve „sikervárományos” új szakirány, az egészségsturizmus-szervező.

A mesterszakok indításával párhuzamosan a kar több szakirányú továbbképzési szak programját is kidolgozta, mind az egészségstudomány, mind a társadalomtudományok területén, s amelyeket folyamatosan indított 2008 óta.

A képzésfejlesztés lendülete később sem tört meg, a karon ma már összesen öt mesterképzés létezik (Egészségügyi Szociális Munka, Szociális Munka és Szociális Gazdaság, Kiterjesztett Hatáskörű Ápoló, Szakvédőnő, Egészségügyi Tanár). A Szociális Munka és Szociális gazdaság mesterszak sajátossága, hogy hét európai egyetem együttműködésében valósul meg, joint degree formájában. A 2016-ban indított Egészségügyi Tanár szak pedig azt is jelentette egyben, hogy bővült a kar képzési portfóliója, hiszen az egészségstudományi és társadalomtudományi képzések mellett megjelent a pedagógusképzés is.

A képzési paletta bővülése a hallgatói létszám jelentős növekedését eredményezte, az évtized első felében a karnak már közel 3000 hallgatója volt. Több szak esetében a kar a város legkülönbözőbb pontjain bérelt termeket, mivel a rendelkezésre álló infrastruktúra már nem tudta kiszolgálni a nagy létszámú hallgatói csoportokat. Az infrastruktúra bővítése elodázhatatlanná vált, a terveket és elképzeléseket pedig siker koronázta.

Átadásra került az 500 fő befogadására is alkalmas Zilahi Terem (névadója, dr. Zilahi József, a megyei közgyűlés korábbi elnökeként számos esetben támogatta az intézmény fejlesztési elképzeléseit, ezért is őrzi nevét a kar egyik legújabb és talán egyik legrepresentatívabb terme). A terem multifunkcionális, alkalmas előadások megtartására, nagyobb konferenciák, bálók, ünnepek megrendezésére.

A Zilabi Terem külső és belső képe

Pályázati támogatással felépült a többemeletes, ún. „Torony-épület”, több, a legkorszerűbb eszközökkel felszerelt előadóteremmel és egy számítástechnikai szaktanteremmel. A kar szempontjából „új” épületbe költözhetett a dékáni hivatal, a tanulmányi osztály, valamint a gazdasági-adminisztrációs egység is, hiszen a megyei vezetés átadta a kar szomszédságában lévő, korábban görög katolikus püspöki palotának szánt épületet, amely az átadást megelőzően a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézet központja volt. Napjainkra kialakult tehát az a vélhetően végleges épületegyüttes, amely korszerű és minden igényt kielégítő „mini-campus” formájában várja az oktatókat és hallgatókat.³⁰

A „Torony-épület” utcafronti lát képe

Az egészségügyi főiskola létrehozása, majd első húsz éve a DOTE, illetve később a Debreceni Egyetem, a város és a megye igazi sikertörténete, olyan dinamikus képzés-fejlesztéssel, amely számos, hazánkban korábban nem, vagy csak a fővárosban létezett szak indítását jelentette, és amely széles körű hazai, regionális és nemzetközi összefogás eredménye volt. Ez az úttörő lendület és személet jellemzi napjainkban is a kart, többek között a további fejlesztéseknek, az unikálisnak mondható szakok angol nyelvű indításának is köszönhetően, ami jól mutatja, hogy az utódok megőrzik és fejlesztik az alapítók örökségét.

³⁰ A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar 30 éves jubileumi évkönyve (Szerk.: FÁBIÁN Gergely és RÍCSEI Béla). Nyíregyháza, 2015.